Samfundsanalyse

Udarbejdet af Jesper Enemark Christiansen, politisk seniorrådgiver, jech@dm.dk, 61680737, Julius Ask Højlund, studentermedhjælper og Sune Holm Pedersen, cheføkonom, shp@dm.dk, 21631847. Pressekontakt: 29116080

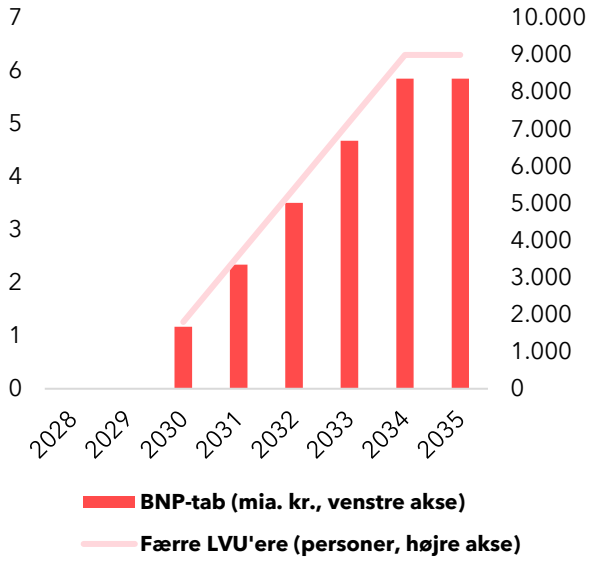
Okt. 2026

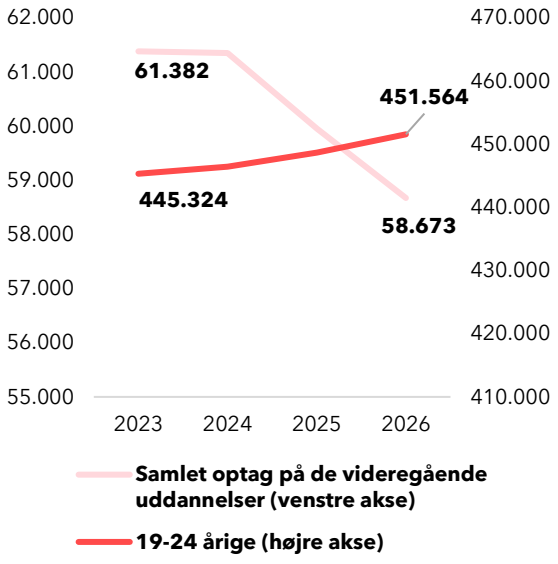
Kandidatreformen har allerede kostet milliarder i tabt fremtidig velstand

Med Reform af universiteterne i Danmark[i] (Kandidatreformen) blev der indført en dimensionering på universiteternes bacheloruddannelser. Reformen betyder, at universiteterne i årene 2025-2029 må lukke 2.600 færre studerende ind pr. år på bacheloruddannelserne, end de i gennemsnit gjorde i årene 2018-2022. Formålet var, at få flere til at søge ind på andre videregående uddannelser, i særdeleshed de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser.

Dimensioneringen har ikke haft den ønskede effekt i årene 2025 og 2026, men lukningen af mere end 2.000 studiepladser på universiteterne har allerede betydet et fremtidigt tab af velstand (BNP) på flere milliarder kroner.

Figur 1: Tab af BNP som følge af nedskæring af optag på universitetet

Kilde: Statistikbanken, Forsknings-, Uddannelses og Digitaliseringsministeriets datavarehus og egne beregninger

Den politiske beslutning om at skære mere end 2.000 pladser på universiteterne skønnes at medføre et tab i velstand på i størrelsesordenen 6 mia. kr. fra 2035 og frem. Allerede i 2030 skønnes tabet at udgøre 1 mia. kr. Tabet skyldes, at akademikere i arbejde i gennemsnit er den gruppe medarbejdere, der bidrager mest til velstanden i Danmark, og velstandstabet er beregnet som forskellen mellem BNP-virkningen

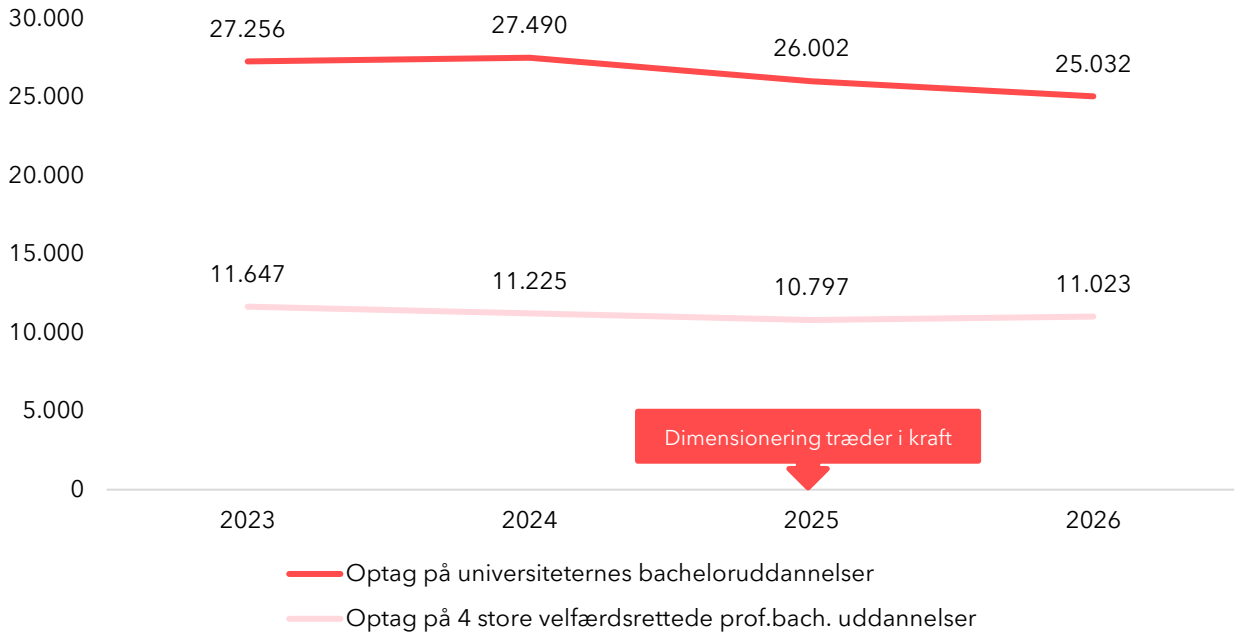
af en fuldtidsbeskæftiget akademiker og en fuldtidsbeskæftiget ufaglært. Årsagen til det forventede velstandstab er, at optaget er faldet siden dimensioneringen trådte i kraft i 2025. Faldet skyldes ikke mindre ungdomsårgange, da antallet af 19-24-årige[ii] faktisk stiger en smule i perioden.

Optag på uddannelserne

Der er ikke noget, der indikerer, at de unge, der i kraft af kandidatreformen får afslag på at søge ind på universitetet, vælger at søge optag på en velfærdsrettet professionsbacheloruddannelse.

Efter kandidatreformens dimensionering er trådt i kraft i 2025, har der – i tråd med reformens hensigt – været et fald i optaget på de akademiske bacheloruddannelser. På de fire store velfærdsrettede professionsuddannelser (lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver) har optaget dog været nogenlunde konstant både før og efter kandidatreformen. Den nye dimensionering af universitetsuddannelserne kan således ikke aflæses i tallene for optag på de fire store velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser.

Figur 1: Optag på de akademiske bacheloruddannelser og de fire store velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser 2023-2026

Kilde: Forsknings-, Uddannelses og Digitaliseringsministeriets datavarehus

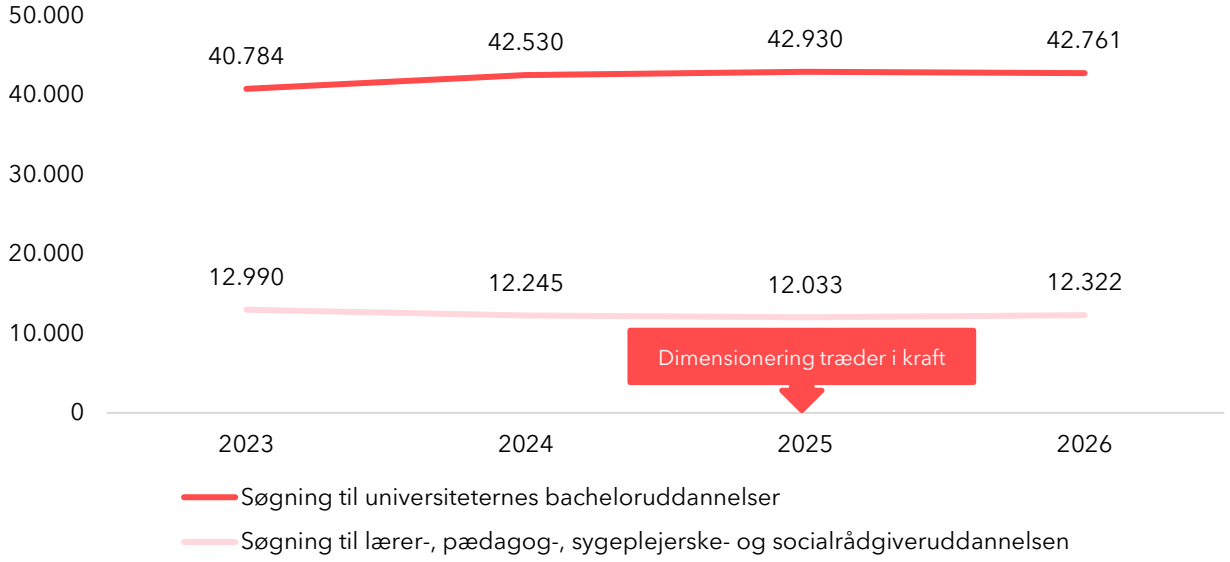
Søgning mod uddannelserne

Det fremgår af kandidatreformens aftaletekst, at dimensioneringen skal tilskynde til en øget søgning mod andre videregående uddannelser – herunder særligt de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser.

Der er imidlertid intet der tyder på, at sektordimensioneringen har haft betydning for hverken søgningen mod de akademiske uddannelser eller de velfærdsrettede professionsuddannelser. Søgningen til de akademiske uddannelser er tværtimod steget, mens søgningen mod de velfærdsrettede

professionsuddannelser omvendt er faldet med 5 pct. fra 2023 til 2026. Altså har færre studiepladser på universitetsuddannelserne ikke ført til, at flere i stedet søger de velfærdsrettede professionsuddannelser.

Figur 2: 1. prioritetsansøgere til de akademiske bacheloruddannelser og de fire store velfærdsrettede professionsuddannelser 2023-2026

Kilde: Forsknings-, Uddannelses og Digitaliseringsministeriets datavarehus

Overordnet er der således ikke noget, der tyder på, at sektordimensioneringen har haft den intenderede effekt at øge interessen for de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser. Siden dimensioneringen trådte i kraft, har både optaget og søgningen på de fire store velfærdsrettede professionsuddannelser været relativt konstant.

Sådan har vi gjort

Tal om søgning og optagelse til de videregående uddannelser er fundet på i Forsknings-, Uddannelses og Digitaliseringsministeriets datavarehus.

Det beregnede BNP-tab bygger på tal for BNP-bidraget pr. fuldtidsbeskæftigede for hhv. personer med en lang videregående uddannelse og for ufaglærte. Tallene for BNP-bidrag stammer fra Finansministeriet.

[i] Aftale om Reform af universiteterne i Danmark (2023): https://ufm.dk/media/e40jdgl0/endelig-aftale.pdf

[ii] Aldersgruppen 19-24 år udgør knap 9 ud af 10 af det samlede ansøgerfelt.